

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 232/2024-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], zastúpenej WEBBER LEGAL, s.r.o., Duchnovičovo námestie 1, Prešov, proti uzneseniu Okresného súdu Prešov sp. zn. 16Csp/82/2020 z 5. februára 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 22. apríla 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy uznesením okresného súdu č. k. 16Csp/82/2020-318 z 5. februára 2024. Sťažovateľka žiada, aby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Zároveň žiada o náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že pôvodný žalobca Všeobecná úverová banka, a. s., ako právny nástupca spoločnosti Consumer Finance Holding a. s. (ďalej len „žalobca“) sa domáhal proti sťažovateľke ako žalovanej nároku na zaplatenie sumy 2 527,27 eur s príslušenstvom, ako aj náhrady trov konania. Okresný súd rozhodol v danej veci rozsudkom č. k. 16Csp/82/2020-113 z 2. marca 2021 aj o trovách prvoinštančného konania tak, že žalovaná (sťažovateľka) má proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 48 %, o ktorých výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 21. októbra 2021.

3. Krajský súd v Prešove rozsudkom č. k. 3CoCsp/23/2021-160 z 12. októbra 2021 priznal žalovanej proti žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť 21. októbra 2021. Následne krajský súd dopĺňacím rozsudkom č. k. 3CoCsp/23/2021-291 zo 16. februára 2022 rozhodol o trovách konania tak, že žalovanej proti žalobcovi priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť 23. marca 2022.

4. Na základe uvedených rozhodnutí okresný súd uznesením sp. zn. 16Csp/82/2020 z 8. marca 2023 vo výroku I zaviazal žalobcu nahradiť žalovanej trovy prvoinštančného konania vo výške 393,18 eur v lehote do 3 dní od právoplatnosti tohto uznesenia a vo výroku II zaviazal žalobcu nahradiť žalovanej trovy odvolacieho konania vo výške 347,98 eur, do 3 dní od právoplatnosti tohto uznesenia.

5. Sťažovateľka podala proti uzneseniu okresného súdu z 8. marca 2023 sťažnosť, ktorú v podstatnom odôvodnila tým, že uznesenie považuje za vecne nesprávne, keďže súd vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia, že žalovaná má proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 48 %, a nevzal do úvahy výrok dopĺňacieho rozsudku krajského súdu. Zároveň namietala, že okresný súd nepriznal sťažovateľke nárok na náhradu trov konania za uplatnené úkony právnej služby „*vyjadrenie k výzve súdu zo dňa 16. 10. 2020, odpoveď žalovaného k výzve súdu z 9. 11. 2020, vyjadrenie žalovaného zo dňa 9. 12. 2020*“ vrátane príslušných režijných paušálov, ktoré sťažovateľka považuje za účelne vynaložené. O sťažnosti sťažovateľky rozhodol okresný súd napadnutým uznesením z 5. februára 2024 tak, že zmenil výrok I uznesenia okresného súdu z 8. marca 2023 tak, že zaviazal žalobcu povinnosťou zaplatiť žalovanej trovy prvoinštančného konania vo výške 819,12 eur na účet právnej zástupkyne do troch dní od právoplatnosti tohto uznesenia.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Podstata sťažnostnej argumentácie spočíva v nesúhlase sťažovateľky s úplným nevyhovením jej sťažnosti proti uzneseniu súdneho úradníka. Okresný súd mal zasiahnuť do označených práv sťažovateľky aj tým, že nerozhodol o náhrade trov sťažnostného konania, ktoré si sťažovateľka v sťažnosti proti uzneseniu z 8. marca 2023 uplatnila. O dôvodoch, pre ktoré okresný súd o tomto nároku nerozhodol, sa sťažovateľka z obsahu napadnutého uznesenia nedozvedela, keďže v napadnutom uznesení nie je ani zmienka o tom, prečo okresný súd nerozhodol o nároku na náhradu trov sťažnostného konania, resp. o ich výške. Na podporu svojej argumentácie sťažovateľka poukázala na rozhodnutie ústavného súdu č. k. I. ÚS 335/2023-15 z 8. júna 2023. Nerozhodnutie o náhrade trov sťažnostného konania tak spôsobilo, že napadnuté uznesenie je podľa sťažovateľky nepreskúmateľné v dôsledku nedostatočného odôvodnenia.

7. Sťažovateľka rovnako nesúhlasí s nepriznaním trov konania za úkon „*odpoveď k výzve súdu zo dňa 9. 11. 2020*“, keďže uvedený úkon bol odpoveďou na výzvu súdu a v prípade, že by bola daná odpoveď nevhodná a neúčelná, bola by rovnako neúčelná aj samotná výzva okresného súdu. Obdobne nesprávne súd postupoval aj pri výzve sťažovateľky z 9. decembra 2020, pretože to bol v prvom rade súd, ktorý nezaslal sťažovateľke jednotlivé prílohy k uzneseniu, a sťažovateľka ho len upozornila na daný procesný nedostatok. Neobstojí ani argument okresného súdu týkajúci sa

prístupu právneho zástupcu do elektronického spisu okresného súdu. Odôvodnenie napadnutého uznesenia sa tak javí ako vnútorne rozporné a nelogické.

8. Sťažovateľka poukázala na to, že v konaní pred okresným súdom mala postavenie slabšej strany, spotrebiteľ'a. Sťažovateľka sa domnieva, že tým, že postupom všeobecných súdov nie sú slabším stranám všeobecnými súdmi priznávané trovy sťažnostného konania, porušuje sa čl. 38 Charty základných práv Európskej únie. Okresný súd jej svojím postupom vytvára podstatnú prekážku, ktorá ju ako spotrebiteľ'a môže odradiť od uplatnenia práva na účinné súdne preskúmanie možnej nekalej povahy zmluvných podmienok, keďže aj keď bola ako spotrebiteľ v konaní plne úspešná, musí znášať časť vlastných trov konania.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a porušenie základného práva vlastníť majetok (čl. 20 ods. 1 ústavy) napadnutým uznesením z 5. februára 2024, ktorým okresný súd síce zmenil výrok uznesenia vyššieho súdneho úradníka, ale napriek tomu úplne nevyhovel sťažnosti sťažovateľky a nepriznal jej náhradu trov konania za všetky uplatnené úkony právnej služby. Uvedený postup je podľa sťažovateľky prejavom nezákonnosti a arbitrárnosti, rovnako ako aj nerozhodnutie o náhrade trov sťažnostného konania.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 36 ods. 1 listiny) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

10. Ústavný súd pri posudzovaní ústavných sťažností týkajúcich sa rozhodnutí o trovách konania stabilne zastáva názor, že rozhodovanie o trovách konania na všeobecných súdoch prislúcha zásadne týmto súdom. Ústavný súd preto také rozhodnutia preskúmava iba celkom výnimočne. Problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich túto časť konania, napríklad takou interpretáciou a aplikáciou právnych noriem, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (IV. ÚS 248/08, II. ÚS 569/2017). O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii právneho predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

11. Na druhej strane však ústavný súd pripomína, že rozhodovanie o náhrade trov konania je integrálnou súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže rozhodnutím, ako aj postupom predchádzajúcim jeho vydaniu, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05). Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. 9. 1997).

12. Ústavný súd s ohľadom na námietky sťažovateľky musí zaujať stanovisko, či napadnuté uznesenie okresného súdu z 5. februára 2024 spĺňa požiadavku ústavnosti (či jeho odôvodnenie má

kvalitu naplňujúcu obsah čl. 46 ods. 1 ústavy), rešpektujúc pritom svoj ustálený názor, že postup a rozhodnutie všeobecného súdu, ktoré sú v súlade s platnými a účinnými hmotnoprávnymi a procesnými normami, nemôžu spôsobiť porušovanie základných ľudských práv.

13. Nosná námietka sťažovateľky spočíva v tvrdení arbitrárnosti postupu okresného súdu pri nepriznaní trov konania za všetky uplatnené úkony právnej služby. Sťažovateľka vidí zásah do základného práva na súdnu ochranu aj v nerozhodnutí okresného súdu o jej nároku na náhradu trov sťažnostného konania. Ústavný súd sa oboznámil s relevantnými časťami napadnutého uznesenia z 5. februára 2024, ako aj s uznesením z 8. marca 2023, ktoré posudzoval vo vzájomnej súvislosti. Okresný súd ako dôvodnú vyhodnotil sťažnostnú námietku sťažovateľky, že vyšší súdny úradník pri výpočte trov konania nevzal na zreteľ obsah doplnacieho rozsudku krajského súdu a priznal jej trovy prvoinštančného konania v rozsahu 48 % namiesto priznaných 100 % (bod 6 napadnutého uznesenia). Na druhej strane sa stotožnil s názorom vyššieho súdneho úradníka pri nepriznaní nároku na náhradu trov konania za 3 vyjadrenia sťažovateľky, ktoré nepovažoval za účelne vynaložené. Poukazujúc na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 MCdo 9/2013, okresný súd v podstatnom uviedol, že pri posudzovaní účelnosti trov konania treba dôsledne rozlišovať, či právne zastúpenie advokátom je zneužitím práva (napr. zastúpenie v banálnej veci, resp. v opakovaných hromadných skutkovo a právne totožných veciach), resp. je prejavom práva na spravodlivý proces. K úkonu „*odpoveď na výzvu súdu zo 6. 10. 2020*“ okresný súd uviedol, že daná odpoveď bola odpoveďou na výzvu súdu, či súhlasí s pribratím osobitného subjektu ochrany spotrebiteľa do konania, pričom ak by sa žalovaná nevyjadрила, súd by zastával názor, že s pribratím tohto subjektu súhlasí. Odpoveďou žalovanej bolo, že s pribratím osobitného subjektu súhlasí. Súd rovnako za neúčelný vyhodnotil úkon „*odpoveď k výzve súdu z 9. 11. 2020*“, keďže žalovaná v danej odpovedi len stroho oznámila súdu, akú sumu jej žalobca poskytol ako pôžičku a akú sumu k danému dňu uhradila. Napokon súd vyhodnotil ako neúčelný aj úkon „*vyjadrenie žalovaného z 9. 12. 2020*“, keďže jeho obsahom bola žiadosť žalovanej o zaslanie listín aj s prílohami. Požadované listiny jej okresným súdom boli zaslané napriek tomu, že právny zástupca sťažovateľky mal prístup do elektronického súdneho spisu, a teda aj k uvedeným listinám. Tento úkon však okresný súd nevyhodnotil ako účelný.

14. Ústavný súd nezistil žiadny dôvod na záver, že by okresný súd aplikoval relevantné ustanovenia procesného predpisu a podzákonnej normy ústavne nekonformným spôsobom v rozpore s právami vyplývajúcimi z označených článkov ústavy a dohovoru. Okresný súd v bodoch 7 a 8 napadnutého uznesenia z 5. februára 2024 konkrétne a ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnil, ktoré jednotlivé namietané úkony právnej služby, ako aj náhradu hotových výdavkov nepovažoval za účelne vynaložené trovy konania. Pri výdavkoch spojených so zastúpením strany advokátom sa považuje za všeobecne akceptovateľnú ich potreba v súvislosti s vedením sporu. Za účelné a odôvodnené sa bez pochybností považujú výdavky na odmenu advokáta za podania vo veci samej, podania realizované na výzvu súdu a za zastupovanie na pojednávaní (SEDLAČKO, F. In: ŠTEVČEK, M., FICOVÁ, S., BARICOVÁ, J., MESIARKINOVÁ, S., BAJÁNKOVÁ, J., TOMAČOVIČ, M. a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár*. 2. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2022, s. 991.). Nie je vylúčená však ani ich korekcia súdom, ak by nebolo možné považovať jednotlivé výdavky za nevyhnutné na riadne uplatnenie alebo bránenie práva pred súdom, napr. pri zneužití práva na zastupovanie advokátom. To je však potrebné skúmať v každom prípade osobitne. Okresný súd, aplikujúc uvedené kritérium, špecifikoval dôvody nepriznania náhrady trov. Na tomto

závere okresného súdu ústavný súd nepozoruje známky rozporu s rozhodovacou praxou, na ktorý by bolo potrebné reagovať sťažovateľkou požadovaným zásahom.

15. Ústavný súd zároveň nie je v pozícii, aby prehodnocoval rozhodnutia všeobecných súdov o účelnosti a hospodárnosti uplatnených či priznaných trov konania. Argumentácia sťažovateľky, ktorá ústavný súd stavia pred takéto rozhodnutie, nemôže byť v princípe úspešná, pretože ústavný súd nie je ďalšou akoby opravnou inštanciou vo vzťahu k rozhodnutiam všeobecných súdov o výške trov konania. Úloha ústavného súdu je iná, a to identifikovanie extrémnych vybočení v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, nie naprávanie jednotlivých nesprávností.

16. Ústavný súd nepovažuje za relevantnú ani námietku týkajúcu sa nepriznania náhrady trov sťažnostného konania. Ústavný súd nespochybňuje právne závery uvedené v rozhodnutí č. k. I. ÚS 335/2023-15 z 8. júna 2023, na prípad sťažovateľky je však uvedené rozhodnutie neaplikovateľné už len z toho dôvodu, že si nárok na náhradu trov sťažnostného konania neuplatnila ani v sťažnosti, ani inom podaní adresovanom okresnému súdu. Ústavný súd nepriznanie náhrady sťažnostného konania v uvedenej veci nevníma ako prejav svojvôle či arbitrárnosti.

17. Okresný súd nerozhodol svojvoľne a neporušil ústavou zaručené práva, ktoré sťažovateľka označila v ústavnej sťažnosti. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom okresného súdu nestotožňuje, nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia. Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmietol danú časť ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ako zjavne neopodstatnenú.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy:

18. Sťažovateľka porušenie svojho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy odvíja od porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Práve s ohľadom na argumentačné prepojenie oboch uvedených obsahových častí ústavnej sťažnosti nemohlo v dôsledku absencie porušenia základného práva zaručeného podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru dôjsť ani k porušeniu sťažovateľkou označeného článku ústavy, a preto aj v tejto časti bolo potrebné ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

19. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v celom rozsahu bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky obsiahnutých v petite ústavnej sťažnosti, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. mája 2024

Libor Duľa
predseda senátu